Ruimte voor de Rivier 2.0

Ruimte voor de Rivier 2.0 stelt voor waar ruimte nodig is voor de rivier

Nieuwsbericht | 23-09-2026 | 14:00

Door klimaatverandering krijgt Nederland vaker te maken met extreem hoogwater. Om daarop voorbereid te zijn, stelt het programma Ruimte voor de Rivier 2.0 voor om langs de Waal, de Merwede, de IJssel en de Maas ruimte vrij te houden voor mogelijke toekomstige rivierverruiming. Het gaat om gebieden die nu achter de dijk liggen.

Het voorstel gaat over bestaande reserveringen die volgens het programma behouden blijven, worden aangepast of vervallen en over nieuwe globale locaties waar in de toekomst een reservering kan worden vastgelegd. Met dit voorstel voorkomen we dat hogere kosten en een tekort aan ruimte voor een veilig rivierengebied worden afgewenteld op toekomstige generaties.

Het kabinet beslist naar verwachting in december 2026 over dit voorstel. Daarna kan iedereen via de terinzagelegging van het ontwerp-Nationaal Waterprogramma 2028-2033 een zienswijze indienen. In het programma werken Rijk, provincies, waterschappen, gemeenten en het Deltaprogramma samen.

Waarom we nu ruimte willen openhouden

Klimaatverandering leidt niet alleen tot perioden met extreem hoge rivierafvoeren, maar ook tot perioden waarin langdurig weinig water door de rivieren stroomt. Hoog- en laagwater horen bij hetzelfde riviersysteem. Daarom kijken we binnen het programma naar deze opgaven in samenhang. We willen Nederland beschermen tegen hoogwater en in droge perioden de bevaarbaarheid zo veel mogelijk op peil houden, zoetwater vasthouden en schade aan landbouw en natuur beperken. Voor de aanpak van lage waterstanden en droogte werken we aan maatregelen voor de rivierbodem. Daarover heeft in juli aparte besluitvorming plaatsgevonden.

Dit voorstel gaat specifiek over het vrijhouden van ruimte voor mogelijke toekomstige rivierverruiming bij extreem hoogwater. Onderzocht wordt of die ruimte in dat geval óók kan worden gebruikt voor het langer vasthouden van zoetwater in tijden van droogte. De ruimte langs de rivieren is schaars en wordt gebruikt voor onder meer wonen, landbouw, natuur, bedrijvigheid en infrastructuur. Tegelijk neemt de druk op deze ruimte toe. Niet zeker is hoeveel extra ruimte voor toekomstige rivierverruiming precies nodig is, waar en wanneer. Dat hangt onder meer af van de snelheid waarmee het klimaat verandert.

Als nieuwe ontwikkelingen de ruimte permanent innemen, kan rivierverruiming later veel duurder of zelfs onmogelijk worden. Daarom stellen we voor nu voldoende keuzeruimte voor de toekomst open te houden. Ook de deltacommissaris adviseert om tijdig ruimte te reserveren voor toekomstige wateropgaven. Het voorstel van Ruimte voor de Rivier 2.0 sluit daarbij aan.

Wat een reservering wel en niet betekent

Het normale gebruik van een gebied kan in principe doorgaan. Mensen kunnen er blijven wonen en bestaande agrarische en bedrijfsmatige activiteiten kunnen

worden voortgezet. Ook onderhoud en kleinere of tijdelijke ontwikkelingen blijven vaak mogelijk.

In reserveringsgebieden gelden beperkingen voor nieuwe grootschalige of kapitaalintensieve ontwikkelingen die toekomstige rivierverruiming belemmeren, zoals een appartementencomplex, een woonwijk of een grote bedrijfsuitbreiding. Dit betekent niet dat nu al riviermaatregelen worden uitgevoerd. Er wordt nu geen grond aangekocht en er gaat niet direct een schop de grond in. Het gebied gaat dus niet op slot.

De eventuele riviermaatregelen zijn bedoeld voor de langere termijn na 2050. Wanneer en waar maatregelen nodig zijn, verschilt per locatie en riviertak en staat nog niet vast.

Om welke plekken gaat het

Langs de Waal, de Merwede en de IJssel gaat het om zowel nieuwe globale locaties als bestaande reserveringen. Voor de Maas worden geen nieuwe binnendijkse reserveringen voorgesteld. Het voorstel heeft langs de Maas alleen betrekking op bestaande reserveringen. Deze kunnen behouden blijven, worden uitgebreid of vervallen.

De overzichtskaart laat zien om welke locaties het gaat en waar deze ongeveer liggen. De cirkels vormen geen precieze begrenzing. In factsheets staat per locatie meer informatie. Voor de Maasvallei loopt een apart gezamenlijk traject met de regio, om de opgaven voor waterveiligheid en wateroverlast in samenhang te bekijken.

Beeld: © Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Overzichtskaart met de voorgestelde globale locaties voor binnendijkse ruimte. Een Bkl-reservering is een reservering die nu al in de landelijke regels staat, in het Besluit kwaliteit leefomgeving.

Het kabinet moet nog besluiten

Het kabinet besluit naar verwachting in december 2026 over de globale locaties en over welke bestaande reserveringen blijven, worden aangepast of vervallen. De globale locaties waarmee het kabinet instemt, worden opgenomen in het ontwerp-Nationaal Waterprogramma 2028-2033. Dit ontwerp wordt naar verwachting eind december 2026 ter inzage gelegd. Tijdens de terinzagelegging kan iedereen een zienswijze indienen.

Vanaf het eerste kwartaal van 2027 werkt het Rijk in afstemming met gemeenten, provincies en waterschappen de precieze begrenzing van de reserveringsgebieden uit. Via de procedure om de reserveringen juridisch vast te leggen in het Besluit kwaliteit leefomgeving en de Omgevingsregeling worden de reserveringen vastgelegd. In dit proces vindt ook een internetconsultatie plaats over het voorstel voor begrenzing. Het Rijk streeft naar een inwerkingtreding in de eerste helft van 2029.

Vragen

Meer informatie kun je vinden op de onderbouwing per gebied. Op 1 oktober organiseert het programma een openbaar webinar. Je kunt je hiervoor aanmelden. Voor andere vragen kun je mailen naar ✉ info@ruimtevoorderivier.nl.

› Sitemap

› Archief

Terug naar boven